

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

••• Egyes lappeldányok kizárólag Schönfeld A. könyv- és papirkereskedésében kaphatók. •••

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., felevere 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérsékelt árjegyzék szerint számít fel.

Nemzeti kultúra.

Egy idő óta sűrűn találkozunk a nagy napilapok hasábjain a magyar Alföld művelődését tárgyaló cikkekkkel.

Igy a »Budapesti Hirlap«, a »Szegei Híradó« és »Napló«, legutóbb pedig az »Egyetértés« foglalkoznak behatóan a kérdéssel, melyet különösen aktuálissá tett Bokor József dr. tanár és hirlapírónak az egedi országos tanítógyűlésen felasott erről szóló értekezlete, többá Szapáry Gyula gróf kormányelnöknek Temesvár városához inett egy alkalmi levele.

Aki figyelemmel olvassa e cikkeket, ha közel szemlélője az alföldi kultúra lassú fejlődésének, nem fog elzárkózni annak beismerése elől, hogy nagyon sok igaz van az elmondottakban.

Igaz az, hogy a nemzetiségek magyarosításának eszméje minden szemléli és anyagi erőnket leköti; igaz az, hogy a magyarság adomány-fillérei, társadalmi úton mind e kétségtelenül hazafias célra gyűlnek, mely mellett azonban teljesen megfeledekezünk a magyarság szívével, a dús kalászt termő Alföldről, amelynek kulturális érdekei éppen nincsenek kellőleg megőve, elősegítve a hazánkban elsoka-

sodó kultúregyletek által, sőt épp ezek mellett szorílnak egészen háttérbe.

Nem vonjuk kétségbe, hogy mind e kultúregyletek fontos nemzeti missziót teljesítenek. Tagadhatatlan, hogy az Emke, a délmagyarországi, dunántúli, felvidéki kultúregylet az általuk gyűjtött tőket mind a magyarság szolgálatában gyümölcsöztetik. De viszont kétségtelen az is, hogy mindez egyesületek a magyar Alföld áldozatkészségét is igénybe veszik, hogy ez az áldott Alföld szépen is adóz a nemzetiségi vidékek kultúrmissziójára, de aztán e mellett a saját kultúrájára alig jut valami és ez most és mindenha mostoha gyermeke kormányának, társadalomnak egyaránt.

Az a balfogalom látszik uralkodni, hogy ami vidék a nélkül is magyar, ott szükségtelen bárkinek is kultúrmisszióra vállalkoznia.

Pedig ez nem csupán téves, hanem veszedelmes, léha felfogás is, mert éppen a magyar faj szellemi előhaladása, kultúrájának a tökéletesség fejlesztése képeznél ott a szilárd, rendíthetetlen alapot, amelyen lábunkat megvetve, meghódíthatnánk idővel a hazának a nemzetiségeket is.

Az »Egyetértés« f. évi 244-ik száma hosszú vezércikkben foglal-

kozván az alföldi kultúra kérdésével, a többek közt így jellemzi azt:

»Ne áltassuk magunkat hamis fölvetésekkel. Valljuk be, hogy a magyar Alföld, kulturális szempontból, nagyon elmaradott állapotban van. Annnyira érezhető ez, hogy a legtöbb alföldi városnak és nagyközségnek feltűnő jellegét ép ez elmaradottság adja meg. És úgy látjuk, hogy ott sajátos következetességgel úgyszólván őrzik ezt a jeletet, mint a magyar hazafiság szüzi tisztaságának becses támasztékát. Ugy tapasztaljuk, hogy az Alföld népe még mindig virtust lát a szélesebb körű tudástól mentes ősi hazafiságában. . . . Elvitáztatatlan valóság az, hogy a magyar Alföld városainak azóta, hogy a vidéki városok társadalmi élete különböző hatások alatt országszerte megfogyatkozott, egészségese haladás helyett visszaesés észlelhető s e tekintetben feltűnő különbséget látunk az Alföldnek és az ország más vidékeinek városai közt.«

Mintha csak hozzánk járt volna a helyzetet és viszonyokat tanulmányozni a cikkíró, olyan igaz, olyan találó vármegyénkire is minden szava.

Valóban úgy van. Szinte féltékenyen őrzik nálunk a parlagonasságot, amellyel virtuskodunk, mintha az a

TÁRSA.

A szerelem hatalma.

(Folytatás.)

4.

Most felbontá és elolvasta a hazáról jött levelet. Lassan-lassan nagy könnyecsek gördültek alá szempilláiról; végre sajátos fény derült arcára. Miután a levelet csendesen letette, az íróasztalhoz ült és sebtiben teleirt pár oldalt:

»Mikor jószágos szavaidat olvastam, szeretett anyám, úgy éreztem, mintha kezéd simított volna végig hajamon. De nem, hogy e jószágodat megköszönjem, sietek még ma válaszolni. Egészen más ösztöklél erre, amit soraid közül kiolvastok. Te csak nagyon gyöngéd és kíméletes vagy, semhogy egyenesen kimondd, miszerint érettem aggodsz, de sokkal jobban szeretsz, semhogy soraidból ki ne érezzem a kérdést: vajon boldog vagyok-e még? Nem kérdezted ezt tőlem ítéleted alatt soha még csak egy tekintettel sem s mégis megérttem: miből tamad kételyed és aggodásod. Atyám és te az egész életet szoros együvé tartozásban töltöttétek el s így csudálkoztál, hogy léjrem olykor saját utain jár. Mondhatnám, hogy ezt ítéleted alatt a szokottal többször tette, mert kedves közlekedben olyan biztonságban tudott; de ez nem volna igaz. O az estéi túlnyomó részét csakugyan hazon kívül túli társaságban vagy pajtasai körében.

Ha azonban neked úgy rémlett, mintha ez engemet szomorítana: akkor nagyon csalódol: legfőkébb sajnáltam, hogy te nem örvendhetél többször az ő kedves társaságának. Gyermekeket nem szívesen hagyom a cseléd gondjára, aztán farszt is a nagyvilági zaj s épp oly kevésbé tudom, mit tegyek a társasággal mint a társaság velem. Hát férjem nélkülözze azt, ami neki gyönyörűség, pusztán mert nekem nem az? Hogy mindenki vágyódik a társasaga után, ez természetes; mert hiszen ziporkázó szellem sugároz ki belőle, melyet mégsem ismer senki úgy, mint én. Légy gond nélkül, én szívem legmélyében boldog vagyok. Vele töltve egy órát, az felér az egyedülölt hosszú óráival. Ényém életének telje s ha nem így volna: már az is boldogság, valakit oly forrón szeretni. Ha lehetséges volna, hogy valamikor boldogtalana tegyen, szeretném boldogtalanságomat, oly gazdagnak érzem általa a létet és köszönöttem adónék neki végső lehetlemtem mindazért, amit nekem nyújtott, — amit folyton nyújt, mert ő szereti nejét és gyermekét!«

Letette a tollat és elzárta a félig teleirt lapot. Könnyített szíve túlaradó érzésén, mely sokkal inkább eltöltötte, semhogy egyebet is érintsen. Mielőtt íróasztalától felemelkedett, tekintete szülei arcképeire tapadt, melyek szorosan egymás mellett függtek az íróasztal fölött.

Szüleinek legifjabb, későnszült leánya volt s a két öreg már az aggkor határára. A fiatal asszony gondolatai a jövővel foglalkoztak:

— Ha egyszer mi is ilyen aggok leszünk, ő sem gondol, csupán a feleségére!

Mosolygott a gondolatnál, hogy ifjú szép férjének fehér lesz a haja és baradás az arca; természetének szeretetreméltó járuléka, a játszi humor pajzán mosolyt csalt ajkára, ahogy csendesen vetkőzni kezdett. Az óra már túlhaladta jól a tizet, férje nem szerette, ha ébren találja, mikor későn jön haza. Ruhadereka kigombolásokor elhervadt heliotrop-agacsok hulltak a szőnyegre.

Mikor a kapitány késő éjjel hazajöve, a halószobába belépett, semmi nesz sem hangzott ott. Óvatosan tette le a gyertyát s egy pillanatra megállt neje ágya előtt. Hajának nehéz barna fonata, melyet éjszakára le szokott bontani, a nő csendesen pihegő keblén nyugodott; de a kedves arc ma olyan keskenynek, olyan halvány-beesettnek tűnt fel a férj előtt.

Óhajotta, bár felnyitná szeméit, melyek tekintete mindenkor oly benső szeretettel pihent meg rajta; aztán még ecevegni is szeretett volna kissé vele, mert jó kedve volt. De mikor kezét felemelte, hogy neje arcát és haját végigsimítsa, halk remegés futott át a nő testén.

Ebren volt talán? Visszahúzta a kezét; sajátos elfogódottság, mely gyorsan adott helyet a dacos negédesség kifejezésének, futott át üle arcán.

Más nő képe tűnt fel előtte.

Néhány per múlva mélyen aludt; sőt, tüzes szempár mosolygott feléje alomban.

(Folyt. kov.)

magyar faji jelleg elengedhetetlen járuléka volna.

Ifjaink megkezdik az iskolázást, de alig egy elenyésző hányad az, aki közülök teljes tudományos kiképzetést nyer vagy más kenyérpályán halad következetesen végig, hogy mint képzett iparos vagy kereskedő, hasznos polgára legyen az államnak és városnak.

A túlnyomó rész időnek előtte elhagyja az iskolát, anélkül, hogy komoly életpályát választana. És fogyatékos tudásával, veszedelmes félműveltségével ráveti magát a rosszul javadalmazott tisztviselői állásokra, a cifra nyomorúságra, mert úr akar lenni olcsón, fáradság és munka nélkül.

Itt, e silány javadalmú községi és városi tisztviselői állások körül foly az tán a harc a kenyérért.

Egyikét léhasága, másikat a koldús szegénység, mely lehetetlenné teszi rá nézve a tudományos kiképzetést, de mindet a létért való küzdelem veti oda a harctérre, melyen a szellemi, ipari és kereskedelmi, sőt a földműves proletáriátus sajátos zagyva serege nyüzög, hogy egy talpalatnyi tért fogjon bár, amelyen lábát megvetve, lételét, sok esetben előhaladását is biztosítsa.

Valóban sokszor unorító ez a harc. És elszomorító, milyen kérkedve Mokány Berciskedik a legtöbbje e félművelt hadnak, híven, hogy ebben van az ősi magyar virtus és menten elvész Árpád nemzete, ha kihal belőle a parlagiság durva növénye és helyet fog az európai polgárosultság és műveltség.

Nem az alapos tanultság, nem a tudományos műveltség biztosít nálunk a legtöbb esetben előmenetelt, hanem vakmerő szájhösködés, cédaság, brutális erőszak vagy a csúszás-mászás, hajlongás, kilincselés, sőt legtöbbször csupán a sógorság-komaság politikája.

Akik valamit tanultak, akik komoly törekvéssel járták végig a tudományok csarnokait majd az élet iskoláját — e kevesek szegyenkezve vonulnak vissza az ilyen undok harctól, mely az emberi méltóságot lerántja a fertőbe és elkedvetlenedve gondolkozóba kell, hogy essenek a fölött: vajjon érdemes volt-e annyit tanulni, sokszor nyomorral, ehséggel küzdve, hogy tudományos kiképzetetésüket betetőzzék?

Szomorú kép ez, de igaz!

Az Alföld magyarságának kulturális fejlődése, haladása érdekében alig történik valami. Szórványosan van ugyan néhány középiskola az alföldi városokban, de szakiskola alig egy és a főgimnáziumok csak a szellemi proletáriátus hadát növelik, mert nem birnak semmi olyan alapítványokkal, a melynek kamataiból szegény sorsú kitűnő tanulókat magukat tudományos pályákon teljesen kiképezhetnék.

S mert tudjuk, hogy így van: ezért üdvözljük örömmel, ha a napi sajtó felismerve a bajt, vele és orvoslása módjával komolyan foglalkozik.

Mert kétségtelenül igaz, amit az **•Egyetértés•** cikkirója mond:

hogy a társadalmi tevékenységnek nem szabad egyoldalúnak lennie, hanem ki kell terjeszkednie az egész országra és azért, mert a magyar alföldi városok lakossága izről-izre magyar és úgyszólván letéteményese és bástyája a magyar hazafiás felfogásnak: a nemzet ez erőteljes, kitűnő tudalonságokkal is jeleskedő részét nem szabad kizárni a kulturális mozgalmakban való részvételtől, — háttérbe szorítani az egységes nemzeti kultúra világosságának terjesztésénél. Sőt a nemzetnek épp ezt a részét kell istápolni kulturális fejlődésében, ezt a részt kell a műveltség azon színvonalára emelni, melyen minden időben, az események és viszonyok mindenféle alakulása mellett érvényesítheti erejét, hazafiságát és a nemzet ügyeinek vezetésében vagy védelmezésében való befolyását.

Szép és örök-igaz mondás ez. De vajon megértik-e országiszerte, megértik-e a sokféle kultúregyletek, amelyek ma az Alföld adományfíllereit is saját céljukra egyoldaluan áldozzák és megértjük-e mi magunk, hogy legalább a jövőben ehhez képest saját házi oltárainkon áldozzunk?

Fegyelmi ítéletek. Emlékeznek rá olvasóink, hogy a f. évi augusztus hó 11-én elhalasztott tápéi képviselőválasztás alkalmából Sima ténsúr azzal vádolta Csató Zsigmond dr. alispánt, hogy egy év óta vizsgálódik a horgosi fegyelmi ügyekben, a nélkül, hogy azok a befejezés felé előbbre haladnának.

Megírtuk akkor, hogy az igen szívetrevertő (?) ténsúr ezen állítása csak hazugság, mert az alispán soha nem tartott és nem is tarthatott vizsgálatot a horgosi ügyekben, hanem igenis meghozza és az idő szerint már meg is hozta — mások vizsgálata és az ügyészi vélemény alapján — az első fokú fegyelmi ítéletet, amely már akkor az irodában csupán lemosolásra és expedicióra várt, mikor Sima ténsúr, a tiszta és becsületes adminisztráció hősi védője, akinek a kezében mindég csattog egy kis vagy nagy ostor és villog egy kis vagy nagy kés, a vérszobot megütötte.

Nos hát, az első fokú fegyelmi ítélet ma már expedialva van. Sima ténsúr rá a tanúnk, hogy igazat szoltunk, amikor azt állítottuk, hogy ez az ítélet már akkor az irodában várta az expediciót, amikor ő auguszt. 11-én fenségs kezével a vérszobot megütötte; — mert ő szó szerint közli a lapja f. évi 104-ik számában az ítéletet, amely alatt a kelet is ott van: **•S z e n t e s e n, 1892. július 20-án.**

Az alispán hát nem fekdűt rá erre a fegyelmi ügyre, mint ahogy Szentés városnál az ilyesmire ráfeküdni szokás. Itélt és pedig idejében itét.

Mi lehet hát a baj, hogy a **•S z e n t e s i L a p•** ezt az ítéletet két hosszú cikk kíséretében közli? Mert hogy ez nem történik céltalossággal nélkül, — az bizonyos.

Hát igen; — a közlésnek ezúttal 3-as célja van.

Először is Sima ténsúr feldicsékedése, hogy: ide nézz Horgos! én keresztülvittem a belügyminiszterrel jogos panaszkodnak újabb megvizsgálását, és mi történt? Akiket a vármegye első panaszkodra bünte

lennek talált, azokat ime most, mikor az én hathatós, bátor és megfélemlíthetetlen felépésem folytán a belügyminiszter új vizsgálatot rendelt el, mind bűnösöknek találtak és el is itélték.

Aztán útni akart egyet a **•S z e n t e s és V i d é k e n,** hogy az milyen derék, tisztakéző hivatalnoknak mondotta a Varjassy horgosi jegyzőt, akiről ime kisül, hogy vagyoni felelősséggel kell sújtani fegyelmileg.

Végül 3-or, meg kellett támadnia az alispánt, amiért mindjárt olajba nem sütteti a fegyelmileg vétkesnek mondott horgosi tisztviselőket, hanem csak pénzbirrással és vagyoni felelősséggel sújtja, holott olyan nagy lelki gyönyörűsége tellett volna a horgosi **•o h n é p n e k•** az illetők erősebb kizárásában.

Sorra megyünk a 3 indító okon, hogy **S i m a t é n s ú r** hazudozásainak otromba pókhalászövedékét a közönség előtt szétéppjük.

Első sorban is kijelentjük egészen határozottan, hogy a most fegyelmi ítélettel sújtott horgosi tisztviselőket ellen akkor, amikor Varjassy volt jegyző ellen Erdélyi Miklós és tarsa már ismeretes panaszukat beadták, s e m m i p a n a s z n e m t e t e t t e t t és hogy Erdélyi Miklós és társának Varjassy ellen akkor tett panasz az akkor közvetlenül megejtett vizsgálat során, egyetlen pontjában sem találatotot valónak és alaposnak, mert a vizsgálatnál felvett jegyzőkönyvek tanúsága szerint, Erdélyi Miklós és tarsa azt vallottak, hogy **•o k a z e g e z f e l j e l e n t e t t e s z a k h a l l o m á s u t á n,** több ismeretlen ur felbujtása folytán tették és céljok nem is az volt, hogy a jegyző ellen vádaskodjanak, hanem, hogy aggodalmuknak adva kifejezést a fölött: vajjon nem úgy van-e minden, mint őkhallották? — ezzel a főispánfigyelmet is felkeltsék.

Akkor — úgy emlékezünk — talán 9 vádpontot soroltak fel a panaszosok a községi jegyző ellen és e 9 vádpont közül most, az új vizsgálatnál beigazolást nyert **egyetlen egy:** az, hogy a nagykörsői népbanktól **n e m a j e g y z ő,** hanem az egész elöljáróság 1000 ft kölcsönt vett fel a közgyűlés tudta és beleegyezése nélkül, amiből 666 ft 66 kr a község, 333 ft 34 kr a közbirtokosság terhére számoltatott el és — mint a vizsgálat most kiderítette, — tényleg az utolsó krajcárig közcélokra is költesztetett el.

Amit a fegyelmi hatóság ítélete indokál a vétkesek ellen az új vizsgálat alapján felhoz, hogy 600 frtot nem arra használtak fel, amely célra az felvétetni rendeltetett, hogy egy 4000 frtos kölcsönügyletet a felettes hatóság tudta és beleegyezése nélkül bonnyolítottak le és ebből nem fedezték a község összes függő kölcsöneit: mindezek egyike sem képezte Erdélyi Miklós és tarsa panaszlevelének tárgyát, hanem felderítették a vizsgálat által akkor, amikor már Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága egy gyűlésén, az illetékesek figyelmé Burg Dénes megyebizotts. tag által ily szabálytalanságokra is felhivatott.

Nagyon jól emlékezünk: mit írunk annak idején a **•V a r j a s s y** ellen titkon működő piszkos kezekről és magáról **•V a r j a s s y r o l i s.**

Irtuk, hogy meglehet ugyan, miszerint Varjassy egyben másban hibás, ezt az eseményektől távol nem ítéltük meg. De tény, hogy az Erdélyi Miklós és társai panasza, — saját vallo másuk alapján, ezáltal nem bizonyult valósnak és hogy ugyanevallo másból kitűnik: miként folyik a piszkos kezek aknamunkája Varjassy megbuktatására.

Ezt irtuk és a vizsgálati iratok alapján jogosan írhattuk is. Aminthogy a most meg-ejtett vizsgálat — bár Varjassyt és társait feylemleg vétkeseknek találta is — sem derített ki ellenük semmilyen adatot, ami homályt vetne tisztakezűségükre, mert hiszen a község vagyonkezelése körül követeltek ugyan el szabálytalanságokat, de hogy ebből önmaguknak vagy hozzátartozóiknak anyagi hasznot ütöttek volna ki vagy a község pénzeit nem közcéla költhették volna el, — ehhez a vizsgálat eredménye semmi adatot sem szolgáltat.

Ha pedig pusztán szabálytalanságok elkövetéséről van szó: arról, hogy egy függő kölcsönt vettek fel 1000 ftit a nagykörsői népbanktól a közgyűlés tudta nélkül, mely összeget azonban közcélokra használták fel, hogy 600 ftit nem a közgyűlés által megszabott céla használták fel és egy a községi képviselő által megszavazott 4000 ftos kölcsönügyletet a felettes megyei hatóság tudta nélkül bonyolítottak le, de ezen összességül nem fedezték a község azon függő kölcsönöit, amelyek abból fedezendőek lettek volna; — hát ez mindenesetre slendrián módja a közvagyon kezelésének, de nem enyveskeztetés és a fegyelmi ítélet méltán is sújtja mind, kik e hanyag vagyonkezelésben részesek, pénzbírsággal és — a hanyag kezelésükből netailan a községre háruló vagyoni károkért az egyetemleges vagyoni felelősséggel.

Balogh János községi bíró 100 ft; Szaniszló Pál pénzkezelő és Véghe Elek nyilvántartó 50—50 ft pénzbírsággal sújtattak első fokon az alispán által.

Tekintettel arra, hogy ezúttal első ízben voltak fegyelmi alatt és tekintettel állásukra, meg hogy a vagyoni felelősség is kimondatott ellenük egyetemleges: ez az ítélet — szerintünk — elég súlyos és egyúttal igazságos is.

Hogy Sima tényszerűleg jobb szeretné Varjassyt meg a többi mindjárt kerékbe törtetni: ez természetes ugyan a maga szempontjából tekintve a dolgokat, de az is természetes, hogy a fegyelmi hatóság nem lehet soha tekintettel a Sima tényszerű speciális érdekeire.

Ajánlunk azonban Sima tényszerű figyelmébe egy dolgot: azt, hogy a horgosi előjárásnak most fegyelmi vétkül felrótt cselekmények jórészt 1888-ból datálódhatnak, tehát a Zsilinszky főispánsága előtti időből, amikor Sima tényszerű még tagja volt a vármegye minden bizottságának és nagyhatalom a megye gyűlése: en.

Hol volt akkor benne a tiszta és becsületes adminisztráció hősi védője? Miért tűrte el a visszaéléseket akkor a gúnos és félelem nélkül való lovag?

Vagy ha Horgosan olyan nagyon firtatja a közigazgatás kifogástalan tisztaságát és

olyan erősen követeli a hanyag tisztviselők sokkal szigorúbb büntetését, akik végre is csak szabálytalanságokat követtek el a községi vagyonkezelésben, de a közpénzt közcélokra is költötték el: ugyan miért nem mér a derék (?) tényszerű Szentesnek hasonló mértékkel?

Hiszen 1888-ban, sőt sokkal korábban és sokkal később is Szentes vagyonkezelése sokkal rendetlenebb volt, a közpénz inkább bitag jóság, mint Horgoson.

Mert Szentes előjárása a közvagyonból ezeket ajándékozta el a közgyűlés és felettes hatóság tudta és beleegyezése nélkül; Szentes előjárása is egyre-másra szedegette fel a függő kölcsönöket, amelyek szintén nem mindig mind azon a címen költöttek el a melyre felvétettek, Szentes előjárása se tartotta be soha a költségvetést és egy évre előre költögette el a következő évre való.

Mindez nem egyszer szóvá is tétetett a városi közgyűlésen. Szentes polgármesterei bűnös könnyelműségükben, hivatalos kötelességük teljesítésének elmulasztásával nagy összegű közvagyon elcsikasztását segítették elő.

Ugyan miért akarja és akarta Sima Ferenc mindezeket erőnek erejével is kivonni a fegyelmi vizsgálat és ítélet alól?

Feleljen meg erre nyíltan és őszintén. Mert igenis, mi mindég piszkos kezeknek fogjuk tartani és mondani az olyanokat, melyek nem mindenütt egyformán és tisztán keverik a kártyát.

Ujdonságok.

Szentes, 1892. szeptember 8.

— **Legfőbb fokon.** A Kovács Paléle fegyelmi ügy, főbebezés folytán, immár a legfőbb fokon, a belügyminisztériumnál elintéztést nyert és ezzel Szentes város és szennyese is végkép lekerül a mosópadról. A belügyminisztérium, a fegyelmi ügyben hozott legfőbb fokú határozatával teljesen az ügyészi indítvány álláspontjára helyezkedett. Ehez képest Szűcs János és Keresztes Nagy Imre volt közpénztári tisztviselő teljesen felmentettek a fegyelmi alól, mint a dologban ártatlanok. Burián Lajos ügyész és Magyar József h. polgármester 100—100 ft bírsággal, ezenkívül Sz. Kovács Palé elsőfokon, Sarkady Nagy Mihály volt polgármester, Magyar József h. polgármester és Burián Lajos városi ügyész pedig másodfokon a befolyt helypénzből eltűnt 2600 s néhány frtnak Szentes város közpénztárához való megtérítésében egyetemleges marasztaltattak. Nagy Imre tanácsnok a fegyelmi alól szintén teljesen fölmentetett.

— **Őszi vásár.** Őszi országos vásárunk, mely a f. hó 21. 22 és 23-ik napjain lett volna, az ezen időre eső zsidó nagyünnepekre való tekintettel, az idén néhány nappal korábban lesz. Ez iránt ugyanis több kereskedő kérelemmel járult a kereskedelmi minisztériumhoz, mely a kérelemnek, méltányossági szempontból helyet adott. Ehez képest ezáltal, kivételesen és miniszteri engedéllyel őszi országos vásárunk a f. hó 17-én, jövő szombathoz egy hétre veszi kezdetét a jóságvasárral; a következő napon, 18-án, ami vasárnapra esik, szünetel a vásár és 19—20-án lesz az áruvásár. A vásárnak így, a vasárnapi munkaszünet folytán eső megszakítása bizonyára nem kedvező annak sikerére.

— **Felbredt lekiismeret.** Ugy hírlik: városi közgyűlés lesz és annak egyik főtagja: a Szentes városi volt orsz. képviselője, Török Kálmán halála alkalmából tett tanácsi intézkedés tudomásul vétele. A közgyűlés eredetileg mára

volt tervezve, valószínű azonban, hogy azért szenvedett halasztást, mert Sima-Balogh még nem találta meg az alkalmas módját: minő indítvánnyal álljanak majdan a képviselőtestület elé, a néhai való Török Kálmán hátramaradt családja iránt maradó alakban lerovandó hála és kegyelet tekintetében? Az indítvány tervezésében a felebréd lelkiismeret szavát ismerjük fel. Mennyi perfidia van a gondolatban, hogy Sima Ferenc és Balogh János álljanak Török Kálmán frissen hantolt sírhalmához, indítványozni, hogy Szentes maradó alakban rója le az elhunyt családja iránt háláját és kegyeletét. Ők tegyék az indítványt, akik az oly korán elhunyt — súlyos betegség okozta tehetetlenségét kizsákmányolva — a képviselői állásból kitűrték: no, ehhez az erkölcsi érzéknek valóban olyan megfogható közeleget kell adni, amely már joggal mondható morális ananthy-nek. Szentes város minden tisztesség polgára, politikai pártkelettel nélkül — bizonyára örömmel ragad meg minden alkalmat, hogy oly korán elhunyt jelesünk emléke iránt maradó alakban rója le a hála és kegyelet adóját. De ismerve a viszonyokat, tudva azt, milyen rüt szerepet játszott épp Balogh és Sima Török Kálmánnal szemben, azt hisszük, az elhunytak családja csakugyan undorral meg pedig jogos undorral fogja visszautasítani a városi közgyűlés minden olyan határozatát, mely a derék férfiak (?) indítvány alapján hozatik a hála és kegyelet maradó alak formában való lerovása tekintetében. Hiszen ezzel a megdicsőült tiszta emlékezetének is tartozik hátramaradt családja. Nem fogadhat el semmit, ami bár közvetve is szoktól erék, kibben megszólal ugyan a lelkiismeret, de akik a legdurvább hálátlansággal voltak az élő Török Kálmán iránt.

— **Csongrádiak a pénzügyminiszternél.** Lapunk egyik korábbi számában hírt adtunk róla, hogy a pénzügyminiszter Csongrádot elutasította azon kérelmével, mely szerint az 1888-ik évi államilag előlegezett 50.000 ft. áruvédelmi kölcsön visszafizetését engedné el, ellenben megengedte, hogy a község e tartozását, kamat nélkül, 5 év alatt törlessze le. Az ügy a közg. bizottság előtt tárgyalatott és az alkalomból ismertettük, abban a formában, ahogy a biz. elé került. Nem tudtuk azonban akkor azt, amit ma már tudunk, hogy a csongrádiak ez ügyben petíciójuknak a pénzügyminiszternél ányújtására és hathatós támogatására országgyűlési képviselőket, Hock Jánost bízták meg, aki azonban a kérvényt szépen a zsebében felejtette és egy lépést sem tett Csongrád érdekében. Ez a község egyik közgyűlésén beszéd és eles bírálat tárgyát is képezte és ennek kell tulajdonítanunk, hogy Hegyi páter meg Hock páter megkegyelmentelt magokat és most utólag szándékoznak Szvoboda Ferenc ügyvéddel együtt a pénzügyminiszter elé járulni, kérve, hogy engedje el a városnak az 50 ezer ftos kölcsön visszafizetését vagy, 5 évnél hosszabb kamat nélküli törlesztést engedélyezzen. Hát bizony, a haláttalanul kitűrt Szivák Imre dr., mint csongrádi képviselő nem így óvta meg a község érdekeit és nem felejtette zsebében a petíciót. Ezt már a derék Hock-párti csongrádiak is belátják... de kissé későn.

— **Kigúnyolt hálátlanság.** Nemcsak a komoly politikai napilapok, az élclapok is kegyetlenül ostorozzák a szentesi negyvennyolcasok rüt hálátlanságát, mellyel Török Kálmán, a város 14 éven át volt közbecsülésben állott orsz. képviselőjét, képviselői állásából kitűrték. Így a Borsszem Jankó vasárnapi száma verset szentel a korán elhunyt jelesünk emlékezetének, melyben imigy csatogatja a gúny ostorát Török itteni kitűrói fölött:

„Jó Török Kálmán meghalt, éljen Balogh János, Akinek csupán csak torka nem hiányos; Amaz küzdött, fáradt s ilyen már a hátum: Balogh Jánosé lön mégis a mandátum.

Széles Szentes város, lenn a Kurca mellett, A népek hibája rajta is betellett: Nem kellett a derék, a kipróbált harc, Nem kellett az é-bor, csak a silány harc.

Derek, hű, jó munkás, nyugodjál békében, Ilyen volt, ilyen lesz mindég az *võh népem*! Öröködbe lépnék az ifjú táltosok... Soha ki nem halnak a Balogh Jánosok!

— **Vasútépítés.** A szentes-vásárhelyi vasútépítés elõmunkálatai szépen haladnak elõre. Az építési vállalkozó mûszaki közvegi Szentes alatt, a szentesi indulóházból kiindulva fogtak hozzá a vonal traszírozásához és ez idõ szerint Szegvárig haladtak a munkálatai, mely elõreláthatóan 2 hét alatt be is lesz fejezve, úgy, hogy a hó vége felé már a földmunka lesz megkezdhetõ. A vasútépítés élé még egyre igyekeznek akadályokat gördíteni azok, akik egyre hazugul prédikálják, hogy õk a csongrádmezei érdekek kizárólag szabaddalmazott hósi védõi. Most abba kötnek bele, hogy az épülõ vasút a szentesi temetõket érinti és ezzel durván sérti a kegyeletet. Fogadkoznak is erõsen, hogy ezen embertelen és kegyeletlen terv ellen annak idején a legnagyobb erõvel fognak küzdeni. A küzdelem elõjátéka már meg is indult, mert a szentesi róm. katolikus egyház már írásos elõterjesztéssel élt ez ügyben a vasúti végrehajtó bizottsághoz. A legszebb a dologban az, hogy az épülõ vasút sehol sem szeli magát a tényleges temetõt, hanem csupán a hitközségek temetõföldjét, mely a jövõben lelt volna valamikor temetkezõ helynek felhasználandó. S hogy ebben mi embertelenség és kegyeletlenség nyilvánul, vagy hogy az ilyes érletlen fészkelõdással miként lehet a vasútépítés élé akadályt gördíteni? — ezt véges és józan emberki ész fel nem éri. Szerintünk nagyobb a kegyeletlenség és embertelenség, mikor egyházak a felhagyott temetõn jószágot legeltetnek és kaszálót rendeznek be. És ha békés úton nem, per útján majd megcsik a kisajátítás.

— **Titkos feljelentõk kerestetnek.** Burián Lajos h. polgármester 200 ft. jutalomból ígér a titkos feljelentõnek, aki nyorma vezet, hogy a gyakori tüzek a külsõ határban bûnös kéz gyújtogatásából erednek-e és kiel a gyújtogató bûnös kezek? Természetes, hogy a feljelentõ nevét megõrzi a hivatalos titok.

— **Megfenyegetett fõkapitány.** No hát, A r a d i Kálmán fõkapitány is megkapta a magasabb intét, hogy úgy merészelve ezután a tisztelt népbolondító uraknak a hatóságok és hatósági közegek durva sértegetését megtiltani és a szentesi néppel (?) szemben érletlen hatalmi fészkelõdését mutogatni: hogy jaj lesz neki akkor, mert visszazoritják az illõ helyére a hatósági személyét, amikor aztan módjában lesz tanulmányozni és megtanulni azt, hogy: mi a nép joga és mi egy fõkapitány kötelessége? Kapja pedig a fõkapitányt ezt a veszedelmes veszedelmes fenyegetést azért, mert kötelezte Szanthó Lajost és a 48-as népkör választmányát felelõsség terhé mellett a legszigorúbban öröködni, hogy Sim a Ferenc diadalmas bevonulásakor az *võh népe* nem rendetlenkedik és a tisztelt szõnök urak nem sértenek durvan hatóság személyeket. Persze, a fõkapitányt ilyenkor megteszik a hatalom lakájának és elfelejtik, hogy annak idején éppen õk kérték a fõkapitány kinevezését a hatalomtól. Ma nem tett a szájuk ize szerint, hát meg kell fenyegetni a rossz gyereket. De, hogy a fõkapitány megijed-e a fenyegetéstõl? — ez más kérdés.

— **Kifogott hulla.** A f. hó 7-én egy feloszlásnak indult férhullát fogtak ki városunk alatt a Tiszából. A feloszlás olyan elõrehaladt, hogy a hulla agnoskálása is lehetetlen. A hullát a városi hullaházba szállították, ha talán valaki ott a ruházatról felismerne.

— **Könyöradomány-gyűjtés.** Nem tuduk, van-e róla tudomása a fõkapitánynak és

hatósági engedéllyel történik-e, hogy a városban szerzte politikai könyöradományokat gyűjtõgetnek S i m a Ferenc részére? Ha nincs tudomása a fõkapitánynak, ezennel tudomására hozzuk. Mert az ellen nem lehet senkinek kilógasá, ha egyesek arra szövetkeznek, hogy S i m a Ferenc részére a sajátjukból *önként* összeadják azt a 2000 frtot, minek megfizetésében a képviselõház 2-ik bíráló bizottsága elmarasztalta. De, hogy ez összeg összegyűjtése végett házról-házra járjanak adományokat összeszedni, ez már még sem járja. Szerkesztőségünkben 2 felsõpárti szegény ember is járt, panaszkodva, hogy tölük is kéregettek. A gyűjtõív élén egy nyugalmazott bíró szerepel 200 ft adománnyal. Ez az úgynevezett *clock fogel*, aki a gimpliket lépve vigye. Ideje lesz már egyszer véget vetni az ilyen durva üzelmeknek.

— **Cimbalom-tanítás.** Ném et Elek ref. tanító ajánlkozik úgy saját házában, valamint házon kívül cimbalom-tanításra. Ajánljuk e körülményt a tanulni akarók figyelmébe.

— **A dedõbõl.** Ehrlich Laura kisasszony magán gyermekõvoja, a rekkenõ nyári hõség miatt egy ideig tartott szünetelés után, a f. hó 4-én újból megnyitott és gyermekek e kisdedõvóban allandóan felvétetnek. Ajánljuk e körülményt a szülék szíves figyelmébe.

Menyasszonyi selyem ruhákra való

selymeket fekete, fehér és crème színekben, simát és damasztól méterenként 45 krtól 16 ft 65 krig (mintegy 300 különbözõ fajtában) szállít egyes oltonyokre, vagy egész végekben is postabér- és vámmentesen Henneberg G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcha intézett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (9)

Irodalom.

A **»Vasárnapi Újság«** szeptember 4-iki száma 16 képpel, s a következõ tartalommal jelent meg: »Lukács György.« (Arcképpel). — Költemények: »Vallomás.« Szabolcska Mihálytól. »Nagyapó.« Kerekés Józseftõl. — »Tamas, a szegény hitelezõ.« Elbeszélés. Irta Timar Szaniszló. — »Tisza Kálmán, a dunántúli ref. egyházkerület főgondnoka.« (Arcképpel). — »Oroszlánvadászat Angliában.« Egy angol tiszt elbeszélése. (Képpel). — A »hideg.« Donne F.-tõl. — »Tõrs Kálmán.« — »Hamburg város.« (8 képpel): 1. A Hanza-kút. 2. A város-háztér. 3. Kilátás a kikõtõre a város felé nézve. 4. A kikõtõ. 5. Oszlopos tornác kapuzata az új Jungfernstiegen. 6. A St. Nicolaitemplom. 7. A tózsde. 8. A Reesendam-híd és az Alster-árkádok). — »Vizvezeték képek.« Budapesti tárca. (Képekkel): 1. Vizvezeték csövek lerakása. 2. A konyhában. 3. Öntözés Budapest egyik külvárosi utcájában. 4. Bérkocsis a vizvezeték csapnál. Goró Lajos rajzai). — »Amerikai nõ Magyarországon velõcipédn.« (Képpel). — Irodalom és mûvészet; Közintézetek és egyletek; Mi újság; Egyveleg; Sakkjáték Képtalány stb. rendes rovatok.

A **»Vasárnapi Újság«** elõfizetési ára negyedévre 2 ft, a »Politikai Újdonságok«-kal együtt 3 ft. — Ugyancsak a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4 sz.) megrendelhetõ a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára. fél-évre 1 ft 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Üzleti hetiszemle.

Bpest, szeptember 5-én.

Az idõjárási viszonyok múlt héten keveset változtak. Egész héten forró, napos, száraz, idõ uralkodott, gyenge légáramlással. A hõség a hét elején fokozódott és úgy látszott, hogy ismét elõbbi rendkívül magas fokot fogja elérni, de a hét vége felé itt-ott zivatartól és

záporosó, mely a levegõt kissé lehütötte. A takarmányféléknek és kapasnõvényeknek a nagy hõség sokat ártott. A repevetésnek is esõ kellene.

G a b o n a ü z l e t. Ugy a külföldi piacokon mint nálunk az összes gabonaneműk a hét folyamán újabb árcsökkenést szenvedtek. B ú z a. Dacára az aranylag csekély hozataloknak a tulajdonosok körében láthatólag határozott bizalmatlanság uralkodik és õk maguk csaknem naponta lefelé licitáltak az árakat, úgy, hogy végre 15 krnyi árvesztésig mutatkozott eredmények. R o z s csekély forgalom mellett 15 krt vesztett árából. A r p a. Takarmány és gyöngyárpa szintén 15 kr. árhánytatást szenvedett és 5.—5.45 frton vásároltatik helyben. Közönséges árpa 5.—6 frtot, jobb minőségű 6.—6 frtot ért el. Elsõrangú árpa 7.—7 frt állomásokról. Z a b bővebb hozatalok folytán mintegy 15 krral lanyhult és 5,10—65 frtot jegyez. T e n g e r i 4,90 frton vásároltatott.

Laptulajdonos és felelõs szerkesztõ: Dr. Nátéffy Ferenc
Társ-szerkesztõ: Bánfalvi Lajos.

Tiszta vér

13-6 az egészség!

Titkos betegségek, szemölcsök, bőrkütsések, sápkór, általános ernyedés és gyengeség megszűnnek tiszta vér mellett! Módszerünk használatánál gyökéres eredményt biztosítunk.

Tudakozódásokhoz válaszbélyeg melléklendõ. Cim:

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

241. vh. sz. 1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó, az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a Kun-szent-mártoni kir. járásbíró-ság 2482/892. p. számú végzése által Klein Ignácnak Czako Ignác p. gyalui lakos ellen 100 frt tóke és járuléai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bírõilag lefoglalt és 326 forintra becsült különféle bútörök — gazdasági eszközök és két drb. fejsz tehénből álló ingóságok 100 frt tóke, ennek 1892. év aug. hó 18-ik napjától járó kamatai 2 frt 77 kr. megállapított eddigi, 1 ft 20 kr. jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a kszmártoni kir. járásbíró-ság 2724 p. 892 sz. kiküldött rendelõ végzése folytán P. Gyalui alperes lakásán leendő eszközzésére 1892-ik év szeptember hó 20-ik napjának deléltõtt 9 órája határidõül kitézetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjelzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107 §-a értelmében, a legtöbbet ígérõnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendõ ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendõ.

Kelt Kszmártonban, 1892-ik év szeptember hó 5-ik napján.

DOKA ELEK,
kir. bírósági végrehajtó.